

KONSULTACIJA Nr.2

vykdant 2023-06-13 Asmens duomenų apsaugos konsultavimo sutartį K23-073

REIKALAVIMAI DUOMENŲ SUBJEKTO SUTIKIMUI

2023 m. rugsėjo 26 d.
Vilnius

1. DUOMENŲ SUBJEKTO SUTIKIMUI KELIAMI REIKALAVIMAI

1.1. Vienas iš fizinio asmens (*toliau – Duomenų subjektas*) asmens duomenų teisėto tvarkymo pagrindų yra Duomenų subjekto sutikimas. Duomenų subjekto sutikimas turi atitikti tam tikrus reikalavimus bei kriterijus, numatytus 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (*toliau – BDAR*). BDAR yra tiesioginio taikymo Europos Sąjungos teisės aktas, kuris Lietuvoje, kaip ir kitose Europos Sąjungos valstybėse narėse, pradėtas taikyti nuo 2018 m. gegužės 25 d.

1.2. Duomenų subjekto asmens duomenys sutikimo pagrindu tvarkomi tik tuo atveju, kai jie yra pagrįstai reikalingi Vilniaus darželiui -mokyklai „Saulutė“ (*toliau – Duomenų valdytojas*) vykdomai veiklai ir nėra kito teisinio pagrindo tvarkyti Duomenų subjekto asmens duomenis.

1.3. Duomenų subjekto sutikimo pagrindu surinkti sveikatos duomenis tvarkomi tik tuo atveju, kai jie yra pagrįstai reikalingi Duomenų valdytojo vykdomai veiklai ir Duomenų valdytojas neturi kito teisinio pagrindo tvarkyti Duomenų subjekto sveikatos duomenis.

1.4. Duomenų subjekto sutikimo pagrindų surinkti sveikatos duomenis galima tvarkyti tik Duomenų subjekto sutikime nurodytais tikslais ir su jais atliekami tik Duomenų subjekto sutikime nurodyti tvarkymo veiksmai.

1.5. Jeigu keičiasi tvarkomų Duomenų subjekto asmens ar sveikatos duomenų kiekis, jų tvarkymo tikslas ar tvarkymo veiksmai, privaloma gauti papildomą Duomenų subjekto sutikimą tvarkyti jo duomenis arba turi būti nustatytas kitas duomenų tvarkymo teisinis pagrindas.

1.6. Duomenų subjekto sutikimas – bet koks laisva valia duotas, konkretus ir nedviprasmiškas tinkamai informuoto fizinio asmens (Duomenų subjekto) valios išreiškimas pareiškimu arba vienareikšmiškais veiksmais, kuriais jis sutinka, kad būtų tvarkomi su juo susiję asmens duomenys.

1.7. Duomenų subjekto sutikimas turėtų būti duotas laisva valia ir Duomenų subjektas turėtų turėti galimybę pasirinkti duoti sutikimą Duomenų valdytojui ar jo neduoti ir/ar dėl to nepatirs jokių neigiamų pasekmių.

1.8. Duomenų subjekto sutikimas laikomas tinkamu, kai:

- a) duotas laisva valia;
- b) konkretus ir nedviprasmiškas;
- c) tinkamai informuoto Duomenų subjekto valios išreiškimas pareiškimu arba vienareikšmiškais veiksmais, kuriais jis sutinka, kad būtų tvarkomi su juo susiję asmens duomenys.

1.9. BDAR nustato, kad jei Duomenų subjektas neturi realaus pasirinkimo, dėl tam tikrų priežasčių jaučiasi priverstas duoti sutikimą Duomenų valdytojui arba nesutikimas sukels jam neigiamas pasekmes, laikoma, kad toks Duomenų subjekto sutikimas yra negaliojantis.

1.10. Duomenų valdytojas turi galėti įrodyti, kad Duomenų subjektas buvo tinkamai informuotas ir sutiko su jo asmens duomenų tvarkymu, suprato kam ir dėl ko jis duoda sutikimą, todėl Duomenų subjektui (fiziniam asmeniui) vadovaujantis BDAR 13 str. 1 ir 2 d. turi būti pateikta sekanti informacija:

- a) Duomenų valdytojo ir, jeigu taikoma, jo atstovo tapatybė ir kontaktiniai duomenys;
- b) Duomenų valdytojo duomenų apsaugos pareigūno, jeigu taikoma, kontaktinius duomenis;
- c) Duomenų subjekto asmens duomenų tvarkymo tikslai, dėl kurių ketinama tvarkyti Duomenų subjekto asmens duomenis bei duomenų tvarkymo teisinis pagrindas;
- d) kai duomenų tvarkymas atliekamas remiantis teisėtais Duomenų valdytojo ar trečiojo asmens interesais, nurodyti teisėtus Duomenų valdytojo ar trečiosios šalies interesus;

- e) informuoti Duomenų subjektą apie asmens duomenų gavėjus arba asmens duomenų gavėjų kategorijas;
- f) kai taikoma, suteikti Duomenų subjektui informacija apie Duomenų valdytojo ketinimą jo asmens duomenis perduoti į trečiąją valstybę arba tarptautinei organizacijai, taip pat, Europos Komisijos sprendimo dėl tinkamumo buvimą ar nebuvimą arba tinkamas ar pritaikytas apsaugos priemonės ir būdus, kaip gauti jų kopiją arba kur Duomenų subjektui suteikiama galimybė su jais susipažinti;
- g) informuoti Duomenų subjektą apie jo asmens duomenų saugojimo laikotarpį, arba, jei to laikotarpio neįmanoma nustatyti, apie kriterijus, taikomus laikotarpiui nustatyti;
- h) informuoti Duomenų subjektą apie jo teisę prašyti, kad Duomenų valdytojas leistu jam susipažinti su asmens duomenimis ir juos ištaisyti arba ištrinti, arba apribotų asmens duomenų tvarkymą;
- i) informuoti Duomenų subjektą apie jo teisę nesutikti, kad jo duomenys būtų tvarkomi, taip pat, apie teisę į duomenų perkeliamumą;
- j) informuoti Duomenų subjektą apie jo teisę bet kuriuo metu atšaukti Duomenų valdytojui duota sutikimą, nedarant poveikio sutikimu grindžiamo duomenų tvarkymo iki sutikimo atšaukimo teisėtumui, kai Duomenų subjekto asmens duomenų tvarkymas grindžiamas BDAR 6 straipsnio 1 dalies a punktu arba 9 straipsnio 2 dalies a punktu;
- k) informuoti Duomenų subjektą apie jo teisę pateikti skundą priežiūros institucijai - Valstybinei asmens duomenų apsaugos inspekcijai (toliau – VDAI). Įstaigos kontaktai: L. Sapiegos g. 17, 10312 Vilnius. Tel. (8 5) 271 28 04, (8 5) 2791445. Faks. (8 5) 261 94 94. El. paštas: ada@ada.lt , E. pristatymo dėžutė:188607912;

1.11. Verta pažymėti, kad BDAR nustato gerokai didesnę kiekį informacijos, kuris turi būti pateiktas Duomenų subjektui, prieš jam suteikiant sutikimą Duomenų valdytojui, kad sutikimas būtų laikomas duotu teisėtai ir jo laisvą valią. Ne visais atvejais visą tokią BDAR nustatytą informaciją Duomenų subjektui bus įmanoma pateikti glausta, skaidria, suprantama ir lengvai prieinama forma, aiškia ir paprasta kalba dėl objektyvių priežasčių. Deja, bet BDAR nenurodo būdų, kaip tokį kiekį informacijos pateikti Duomenų subjektui glausta forma, tad šiuo atveju Duomenų valdytojams teks būti kūrybingiems.

1.12. BDAR nustato, jeigu Duomenų valdytojas ketina toliau tvarkyti Duomenų subjekto asmens duomenis kitų tikslų, kuriuo asmens duomenys buvo renkami ir tvarkomi, Duomenų valdytojas pateikia Duomenų subjektui informaciją apie tą kitą asmens duomenų tvarkymo tikslą ir visą atitinkamą papildomą informaciją. Jei Duomenų subjektas yra davęs Duomenų valdytojui sutikimą konkrečiai duomenų tvarkymo operacijai, o Duomenų valdytojas siekia pradėti tvarkyti Duomenų subjekto asmens duomenis kitam tikslui, būtina gauti naują Duomenų subjekto sutikimą tam naujam tikslui. Duomenų subjektas turi būti tinkamai ir visapusiškai informuotas apie kitą asmens duomenų tvarkymo tikslą bei turi suvokti, kad jis laisvą valią duoda sutikimą ir supranta dėl ko jis jį duoda. Kai Duomenų subjekto asmens duomenys tvarkomi ne vienu tikslu, sutikimas Duomenų valdytojui turėtų būti duotas dėl visų duomenų tvarkymo tikslų. Už Duomenų subjektų informavimą atsako Duomenų valdytojo įsakymu paskirtas darbuotojas, kuris renka ir tvarko konkretaus Duomenų subjekto asmens duomenis Duomenų valdytojo vardą.

1.13. Jeigu Duomenų valdytojo internetinėje svetainėje ir jo paskyros profilyje jau automatiškai iš anksto yra pažymėta, kad Duomenų subjektas (fizinis asmuo) sutinka su tam tikromis duomenų tvarkymo operacijomis, tai nebūtų laikoma tinkamu Duomenų subjekto sutikimu. Duomenų valdytojo internetinėje svetainėje ir jo paskyros profilyje iš anksto pažymėti laukai arba Duomenų subjekto tylėjimas, neveikimas nelaikomi Duomenų subjekto sutikimu.

1.14. Vertinant ar Duomenų valdytojo gautas Duomenų subjekto sutikimas yra gautas tinkamu būdu, turi būti atsižvelgta į visus išvardintus sutikimo gavimo kriterijus. Duomenų subjekto sutikimas galioja tik tuomet, jeigu Duomenų subjektas gali iš tikrųjų pasirinkti, duoti sutikimą Duomenų valdytojui ar jo neduoti ir nesutikimo atveju jam nekyla apgaulės, bauginimo, prievartos ar reikšmingų neigiamų padarinių grėsmės. Visais atvejais, kai Duomenų subjekto asmens duomenys tvarkomi Duomenų subjekto sutikimo pagrindu, Duomenų valdytojas turėtų galėti įrodyti, kad Duomenų subjektas sutiko su jo asmens duomenų tvarkymo operaciją ir laisva valia davė Duomenų valdytojui sutikimą jo asmens duomenų tvarkymui. Duomenų valdytojo duomenų tvarkymo sistemoje turi išlikti ir išsisaugoti Duomenų subjekto duotas sutikimas kokia nors objektyvia forma.

1.15. Duomenų subjekto laisvą valią Duomenų valdytojui duotas sutikimas jo asmens duomenų tvarkymui nereiškia, kad jokiais kitomis priemonėmis negalima paskatinti Duomenų subjektą duoti tokį sutikimą, nes Duomenų subjekto sutikimas dėl asmens duomenų tvarkymo įprastai galės suteikti Duomenų subjektui tam tikrą naudą. (Pavyzdžiui, Duomenų subjekto sutikimas leidžia jam dalyvauti Duomenų valdytojo lojalumo

programoje ir gauti tam tikras nuolaidas. Taip pat Duomenų subjekto sutikimas leisti Duomenų valdytojui naudoti jo asmens duomenis rinkodaros tikslais gali sudaryti sąlygas suteikti Duomenų subjektui tam tikras nuolaidas ar lengvatos ir pan.) Tai reiškia, kad sutikimo Duomenų valdytojui nedavęs Duomenų subjektas negaus nuolaidų, nebus laikoma jam daroma žala ar prievartą, tačiau vis vien rekomenduojama išlaikyti pusiausvyrą ir nesažiningai nebloginti nedavusio sutikimo Duomenų subjekto padėties.

1.16. Duomenų subjekto (fizinio asmens) sutikimas gali būti raštiškas, įskaitant elektroninėmis priemonėmis, arba žodinis. Pirmenybė teikiama Duomenų subjekto sutikimui gautam raštu (įskaitant gautus elektroninėmis priemonėmis), kiti Duomenų subjekto sutikimo gavimo būdai gali būti naudojami tik įsitikinus, kad yra įmanoma įrodyti Duomenų subjekto laisvą valią sutikimo davimo faktą. Duomenų subjekto sutikimas neturi būti dviprasmiškas. BDAR yra nurodyta, kad Duomenų subjekto sutikimas galėtų būti duodamas pažymint langelį Duomenų valdytojo internetinėje svetainėje arba kitu pareiškimu arba poelgiu, iš kurio aiškiai matyti tame kontekste, kad Duomenų subjektas sutinka su siūlomu jo asmens duomenų tvarkymu.

1.17. Duomenų subjekto sutikimas dėl jo asmens duomenų tvarkymo Duomenų valdytojui galėtų būti duodamas:

- a) pasirašant pareiškimą dėl sutikimo popierinėje formoje;*
- b) pažymint langelį (varnele) dėl sutikimo elektroninėje formoje;*
- c) paspaudžiant sutikimo nuorodą ar mygtuką Duomenų valdytojo internetinėje svetainėje ir/ar jo paskyros profilyje internete;*
- d) atsakius „taip“ į žodinį Duomenų valdytojo prašymą dėl sutikimo;*
- e) elektroniniu laišku atsakius į elektroninį laišką su Duomenų valdytojo prašymu;*
- f) savanoriškai pateikiant Duomenų valdytojui papildomą neprivalomą pateikti informaciją konkrečiam asmens duomenų tvarkymo tikslui.*

1.18. Duomenų valdytojo iš anksto suformuluotas sutikimo pareiškimas turėtų būti Duomenų subjektui pateiktas suprantama ir lengvai prieinama forma, aiškia ir paprastą kalbą, jame neturėtų būti nesažiningų sąlygų. Jeigu Duomenų subjekto sutikimo prašoma elektroniniu būdu, Duomenų valdytojo prašymas turi būti aiškus, glaustas ir bereikalingai nenutraukiantis naudojimosi paslauga, dėl kurios prašoma Duomenų subjekto sutikimo. Duomenų subjekto laisvą valią Duomenų valdytojui duotą sutikimą asmens duomenų tvarkymui atšaukti turi būti taip pat lengva kaip jį duoti. Apie teisę atšaukti savo sutikimą, Duomenų subjektas turi būti informuojamas prieš jam duodant sutikimą.

1.19. BDAR taip pat numato papildomus reikalavimus sutikimui tvarkyti vaiko asmens duomenis (BDAR 8 straipsnis). Tai yra grindžiama tuo, kad vaikams reikia ypatingos jų asmens duomenų apsaugos, nes jie gali nepakankamai suvokti su asmens duomenų tvarkymu susijusius pavojus, pasekmes ar apsaugos priemones ir savo teises. Tokia ypatinga apsauga visų pirma turėtų būti vaikų asmens duomenų naudojimui rinkodaros, virtualios asmenybės ar vartotojo internetinio profilio sukūrimo tikslais ir su vaikais susijusių asmens duomenų rinkimui naudojantis vaikui tiesiogiai pasiūlytomis paslaugomis.

1.20. Kai taikomas BDAR 6 straipsnio 1 dalies a punktas ir yra atliekamas informacinis visuomenės paslaugų tiesioginis siūlymas vaikui, vaiko asmens duomenų tvarkymas yra teisėtas tik tokiu atveju, jei vaikas yra bent 16 metų amžiaus. Jei vaikas yra jaunesnis nei 16 metų, toks jo asmens duomenų tvarkymas yra teisėtas, jei sutikimą tvarkyti vaiko asmens duomenis davė vaiko tėvų pareigų turėtojas ir leido tvarkyti vaiko asmens duomenis tokiu mastu ir tokiais tikslais, kokiu duotas toks sutikimas ar leidimas. Tėvų pareigų turėtojo sutikimo neturėtų būti reikalaujama tiesiogiai vaikui teikiant prevencijos ar konsultavimo paslaugas. Duomenų valdytojas, atsižvelgdamas į turimas technologijas, deda pagrįstas pastangas, kad tokiais atvejais patikrintų, ar yra gautas vaiko tėvų pareigų turėtojo sutikimas arba leidimas. Atšaukti duota sutikimą turi būti taip pat lengva, kaip ir jį duoti.

1.21. Duomenų valdytojas neturi teisės prašyti Duomenų subjekto sutikimo dėl jo asmens duomenų tvarkymo, jeigu Lietuvos Respublikos įstatymai draudžia tvarkyti tam tikrus asmens duomenis. Jeigu Duomenų subjekto asmens duomenys tvarkomi kitų Lietuvos Respublikos įstatymais nustatytų teisinių pagrindų, Duomenų subjekto sutikimo dėl jo asmens duomenų tvarkymo prašyti nereikia.

2. DUOMENŲ SUBJEKTO SUTIKIMO GALIOJIMO TERMINAS

2.1. BDAR nenumatytas konkretus Duomenų subjekto sutikimo galiojimo laikas. Duomenų valdytojas gavus Duomenų subjekto sutikimą jo asmens duomenų tvarkymui turi reguliariai peržiūrėti ir kontroliuoti Duomenų

subjekto duoto sutikimo tinkamumą ir aktualumą bei užtikrinti, kad Duomenų subjekto sutikimas būtų savalaikiai atnaujinamas.

2.2. Negalima pritaikyti vienodo Duomenų subjekto sutikimo galiojimo termino visiems Duomenų subjekto sutikimams skirtingose Duomenų valdytojo veiklos srityse.

2.3. Rekomenduojamas Duomenų subjekto sutikimo galiojimo terminas – dveji metai nuo jo gavimo momento, tačiau atsižvelgiant į konkrečias Duomenų subjekto asmens duomenų tvarkymo aplinkybes, šis terminas gali būti trumpesnis arba ilgesnis. Duomenų valdytojo gautas Duomenų subjekto sutikimas galioja iki jo atšaukimo arba iki jame nurodyto jo galiojimo termino pabaigos. Duomenų subjekto sveikatos duomenis tvarkomi Duomenų subjekto sutikime nurodyta laikotarpi.

2.4. Duomenų valdytojas turėtų atlikti savalaikę Duomenų subjekto duotų sutikimų peržiūrą, vertinti jų tinkamumą ir aktualumą, o esant poreikiui dėl pasikeitusių aplinkybių kreiptis į Duomenų subjektą dėl naujo sutikimo gavimo.

Pagarbiai

Josifas Lovkys

Teisininkas-konsultantas

UAB „EB teisė ir konsultacijos“

Ukmergės g. 369A, 8 a., LT-12142, Vilnius

Mob. +370 698 11214

El. paštas: dap@eblaw.lt